raadsinformatiebrief

Heerlen,
4 juni 2024

Documentnummer
120388

Onderwerp
Meicirculaire 2024

Inleiding/aanleiding
Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor gemeenten, de ontwikkeling hiervan bepaalt in belangrijke mate onze financiële ruimte. De meicirculaire is gebaseerd op de Voorjaarsnota van het Rijk. Deze raadsinformatiebrief geeft inzicht in de financiële impact van de meicirculaire 2024 voor Heerlen.

Meicirculaire 2024
De uitkering van het gemeentefonds wordt aangepast op basis van ontwikkelingen binnen de rijksbegroting, actualisatie van (verdeel)maatstaven, taakmutaties en wijzigingen van integratie- en decentralisatie-uitkeringen. Voor de algemene uitkering betreffen belangrijke wijzigingen in de meicirculaire het schrappen van de oploop van de opschalingskorting in combinatie met het vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssystematiek in 2024.

De circulaire is te vinden via Meicirculaire gemeentefonds 2024. In de volgende tabel wordt het effect van de meicirculaire 2024 voor Heerlen ten opzichte van de decembercirculaire 2023 weergegeven.

*Bedragen * € 1.000*

Meicirculaire 2024	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering	1.115	-5.412	-2.442	-3.306	-3.076
Opschalingskorting	-	-	4.157	4.147	4.151
Saldo - effect meicirculaire 2024	**1.115**	**-5.412**	**1.715**	**841**	**1.075**
Besparingsverlies Jeugd	-	4.216	-	-	-
Overige taakmutaties en decentralisatie uitkeringen	2.173	1.989	1.915	1.817	1.856
Integratie uitkeringen	4.010	3.044	2.946	2.877	2.859
Taakbestemming - budgetneutraal effect	**6.183**	**9.250**	**4.861**	**4.694**	**4.714**
Totaal meicirculaire 2024	**7.298**	**3.838**	**6.576**	**5.535**	**5.789**

Algemene Uitkering
Reguliere bijstelling accres
De reguliere bijstelling van het accres betreft actualisatie volgens de oude afspraken, volumedeel van het accres bevroren en bijstelling voor loon- en prijsontwikkeling (LPO). Op basis van de ramingen van het Centraal Economisch Plan 2024 (CEP) is er een neerwaartse bijstelling van het accres.

Nieuwe financieringssystematiek vanaf 2024
De nieuwe financieringssystematiek, indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp), wordt vanaf 2024 vervroegd ingevoerd. De nadelige impact als

gevolg van de vervroegde overgang naar de nieuwe bbp-systematiek wordt gecompenseerd voor de jaren 2024-2029, met uitzondering van 2025 waar sprake is van gedeeltelijke compensatie.

Algemene uitkering overig
De definitieve afrekening van het BTW-compensatiefonds (BCF) over 2023 is in de meicirculaire verwerkt. Daarnaast zijn er onder andere mutaties in de algemene uitkering door actualisatie van diverse maatstaven, zowel landelijk als het aandeel voor Heerlen.
Als gevolg van het nieuwe verdeelmodel voor het gemeentefonds vanaf 2023 zijn er nieuwe en gewijzigde maatstaven, daardoor moeten we naast onze eigen prognoses ook gebruik maken van gegevens van het Rijk. Dit betekent een onzekerheid, omdat de ontwikkelingen in Heerlen op onderdelen afwijken van de landelijke ontwikkelingen. De definities en de door het Rijk gehanteerde brongegevens zijn niet altijd direct te herleiden en worden op onderdelen landelijk nog nader onderzocht.

Opschalingskorting
Vanaf 2015 is de oplopende opschalingskorting ingevoerd, sinds 2019 voor een bedrag van € 300 miljoen. De verdere oploop van de opschalingskorting met € 675 miljoen vanaf 2026 vervalt. Voor Heerlen een bedrag van € 4,15 miljoen structureel.

Taakmutaties, integratie- en decentralisatie-uitkeringen
In de meicirculaire zijn taakmutaties en bijstellingen van integratie- en decentralisatie-uitkeringen verwerkt. Hiervan wordt onderzocht in hoeverre deze gelden benodigd zijn voor de bijbehorende taken of dat ze 'vrij' besteedbaar zijn.

Besparingsverlies Jeugd
Aangezien de maatregelen die tot de door het Rijk geraamde besparing Jeugdzorg moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd, is in de meicirculaire de voorziene besparing in 2025 ad € 500 miljoen vervallen. Voor Heerlen circa € 4,2 miljoen. Dit is budgettair neutraal, omdat hieraan gerelateerd in de begroting een voorgenomen besparing met lagere lasten werd voorzien.

Aanvullende afspraken
Specifieke uitkeringen
De afgelopen jaren is het aantal specifieke uitkeringen (Spuks) sterk gestegen. Om in de toekomst verantwoordingslasten te beperken en bestedingsvrijheid te bevorderen, wordt een plan uitgewerkt om te komen tot vermindering van het aantal specifieke uitkeringen.

Wmo
In de toekomst zal (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet meer via de algemene uitkering verlopen, maar via een aparte financiering waarbij een passende indexering wordt ontwikkeld rekening houdend met de kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking treft het Rijk een reservering voor een aanvullende indexering voor demografie boven op de bbp-systematiek, deze middelen zijn nog niet aan het gemeentefonds toegevoegd.

Effect meicirculaire op de cijfers van de zomernota 2024 en meerjarig
De middelen voor taakmutaties, integratie- en decentralisatie-uitkeringen zijn gekoppeld aan bepaalde taken. Hiervan wordt onderzocht in hoeverre deze gelden uitgegeven gaan worden aan de bijbehorende taken. Vooralsnog gaan we ervan uit dat deze niet 'vrij' besteedbaar zijn.

Het saldo-effect van de meicirculaire is voor 2024 € 1,1 miljoen positief. Op basis hiervan wordt de prognose van de zomernota 2024 van € 2,7 miljoen negatief bijgesteld naar € 1,6 miljoen negatief.
Voor 2025 is het saldo-effect € 5,4 miljoen negatief, doordat de impact van de vervroegde invoering van de bbp-systematiek in dat jaar slechts deels gecompenseerd wordt. Voor 2026 en verder is het effect per saldo positief, in 2026 € 1,7 miljoen positief, in 2027 € 0,8 miljoen positief en in 2028 € 1,1 miljoen positief. Naast de ontwikkelingen aan de batenkant zijn er ontwikkelingen aan de lastenkant, die in het begrotingsproces nader uitgewerkt worden.

Ontwikkelingen
Medio mei hebben de formerende kabinetspartijen het hoofdlijnenakkoord 2024-2028 "Hoop, lef en trots" gepresenteerd. Het akkoord houdt de korting op gemeenten vanaf 2026 in stand. In de nadere uitwerking is de uitvoerbaarheid van groot belang. Daarvoor is een realistische balans tussen taken en middelen noodzakelijk. Gemeenten staan voor grote opgaven met ontoereikende middelen. Met het demissionair kabinet is een tussenstap gezet waarbij de opschalingskorting wordt geschrapt, maar de scheefgroei tussen taken en middelen is niet weggenomen.
In de resolutie 'Nieuw kabinet, gebruik en borg de kracht van het lokaal bestuur' zijn op 24 mei de kaders van de VNG-inzet richting de kabinetsformatie geactualiseerd. De resolutie is te vinden via VNG.nl geactualiseerde resolutie nieuw kabinet. De VNG wil snel aan tafel met het nieuwe kabinet om het hoofdlijnenakkoord uit te werken tot een voor gemeenten uitvoerbaar regeerprogramma en samen tot een akkoord te komen waarin de taken en middelen van gemeenten in balans zijn. Als het nieuwe regeerprogramma onvoldoende balans biedt, zal de VNG een extra algemene ledenvergadering organiseren om vervolgstappen voor te leggen. Ook maakt de VNG zich sterk om de kabinetsvoornemens over de Wmo en specifieke uitkeringen (Spuks) om te zetten in concrete, structurele en langjarige afspraken. De inzet voor een solide, stabiele en duurzame financiële positie en voldoende beleidsvrijheid wordt onverminderd voortgezet. Daarbij staan inwoners centraal, wordt samengewerkt als één overheid en bestaat ruimte voor regionale en lokale aanpak op basis van het uitgangspunt van welvaartsontwikkeling voor alle regio's.

Kernthema:
Middelen en heffingen

Bijlagen
-

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris, De burgemeester,

drs. V.N. Gosselink-Van Dijk drs. R. Wever